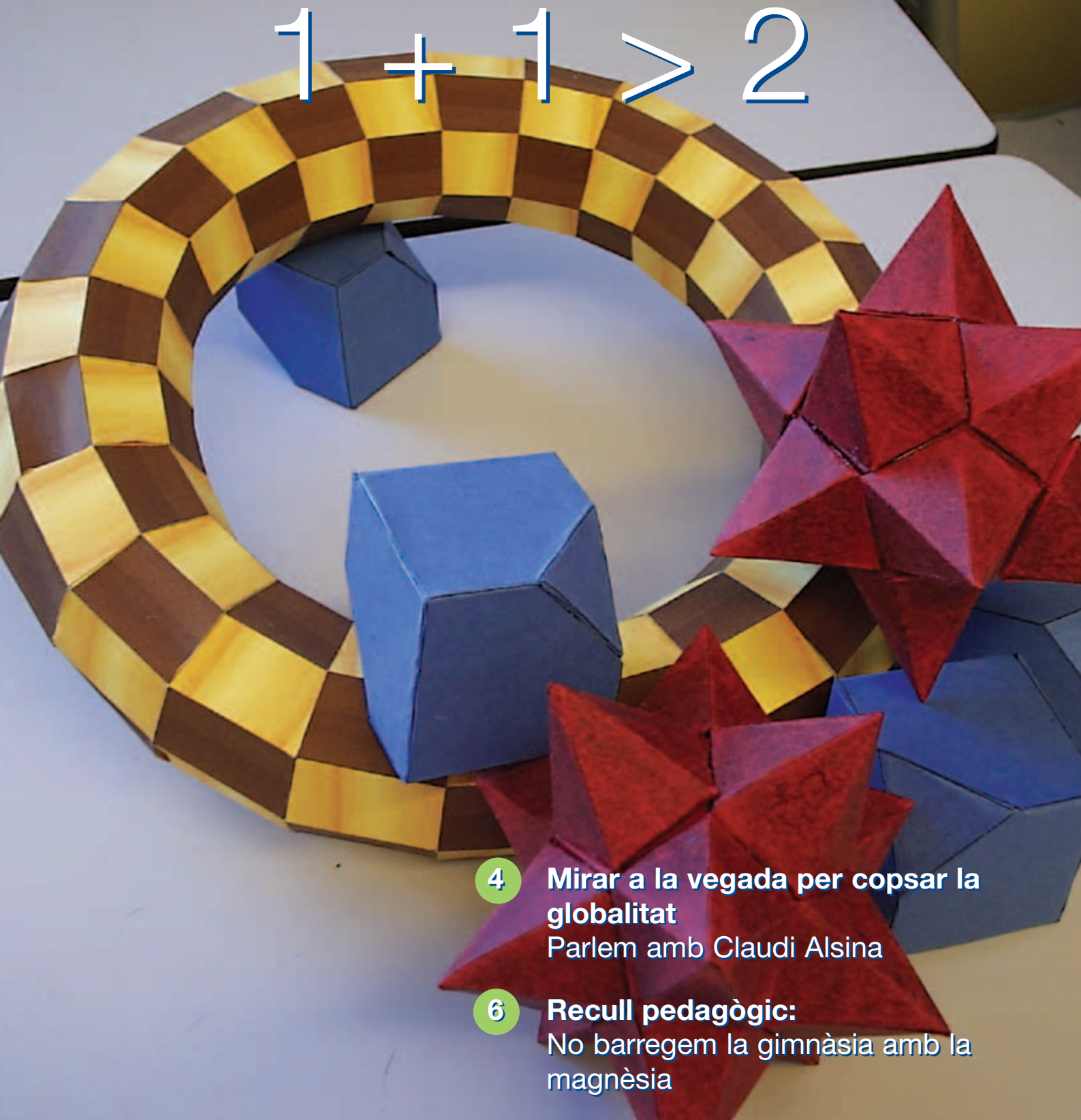

1 + 1 > 2

4

Mirar a la vegada per copsar la globalitat

Parlem amb Claudi Alsina

6

Recull pedagògic:

No barregem la gimnàsia amb la magnèsia

Cap a un diàleg interdisciplinari

Moure's entre les disciplines per ensenyar competències

*Treballem per aconseguir persones lliures i autònomes perquè, d'una manera crítica, puguin **viure en comunitat i intervenir**, de manera compromesa, en la construcció del món, **mostrant-se** reflexius, responsables, crítics, autònoms, respectuosos, morals/ètics i compromesos, tot **sabent** comprendre, autoconèixer-se, resoldre, recercar, cooperar, memoritzar, comunicar i expressar, transferir i autoregular. Estil Metodològic. Escola Pia de Catalunya 2003.*

*La finalitat de l'educació és aconseguir que els nois i noies **adquireixin** les eines necessàries per **entendre** el món en què estan creixent i que els guiïn en el seu actuar, posar les bases perquè esdevinguin persones capaces d'**intervenir** activament i crítica en la **societat** plural, diversa i en continu canvi, que els ha tocat viure. Competències bàsiques LOE. Annex 1. DOGC. 29.6.2007.*

*Saben trobar la informació rellevant d'un text? Saben utilitzar una operació matemàtica en un problema de biologia? Saben criticar l'opinió exposada en un article del diari? Saben utilitzar els punts cardinals per orientar-se a la muntanya? Són, entre d'altres, algunes de les preguntes que se'ns plantegen quan analitzem a fons el coneixement que volem per al nostre alumnat. Voler-les respondre amb una mica d'encert ens situa davant d'un procés d'ensenyar i d'aprendre prou complex, al qual només s'hi arriba fent dissenys intencionats que facilitin que l'alumnat hagi après un conjunt de coneixements, habilitats i altres atributs que els permetin resoldre les diverses situacions que li plantegi la vida. Els experts actuals, inclòs PISA, defineixen «competència» com el procediment integrat de coneixements (fets i conceptes), procediments (habilitats, tècniques i mètodes) i actituds (disposició d'ànim). No cal ser gaire savi per saber que mostrem competència quan resollem les diverses situacions que la vida ens presenta en contextos personals, professionals, relacionals i socials ben diversos. En aquests moments, tant la LOE com el nostre Estil ens situa en una certa disjuntiva perquè sembla que hàgim de triar entre competència o coneixement alhora que hem d'anar entenent –també acceptant– que les classes tradicionals, orientades a ensenyar coneixements, no serveixen per ensenyar competències que, per assolir-les, cal un entrenament continuat, graduat i reflexiu per saber què i com s'aprèn. Aquesta nova mirada ens porta, de manera gairebé obligada, a descobrir la interrelació entre les diferents àrees i matèries perquè saber resoldre els problemes complexos que planteja la vida passa per saber dialogar, debatre, acordar, negociar, comptar, comunicar-se, escriure, llegir, relacionar, entendre, cercar... i per fer-ho es necessita del coneixement que aporta cadascuna de les diferents disciplines. Organitzar el contingut (factual, conceptual, procedimental i actitudinal) a aprendre, en clau de competència, demana obrir un **diàleg interdisciplinari** al qual, pensant en l'aula, només s'hi dóna resposta des de la metodologia. *Quina és la metodologia més adequada per aprendre a parlar, a comunicar, a interpretar, a comprendre, a memoritzar, a expressar, a relacionar, a seleccionar, a cercar, a observar...?* És fàcil de dir que no només n'hi ha una, de metodologia, però també cal dir que qualsevol no serveix!*

Interpretar la complexitat

«Cal substituir un pensament que aïlla i separa per un pensament que distingeix i connecta. Cal substituir un pensament disjuntiu i reduccionista per un pensament de la complexitat: allò que s'ha teixit conjuntament»

*Edgar Morin
«Tenir el cap clar»*

Recentment, una editorial catalana ha editat uns facsimils de diferents llibres de text catalans anteriors a la Guerra incivil. Llibres de text de l'enyorada Escola Catalana.

Mirant unes d'aquestes reedicions de l'«ENCICOLPÈDIA ESCOLAR CATALANA» (l'original es va imprimir a Girona l'any 1931), observo com en un sol llibre de 177 planes, es recullen totes les àrees del saber, diguem-ne, disciplines, assignatures, com vulgueu... que es considerava que un alumne/a havia de conèixer en acabar els seus estudis, elementals i mitjans. Curiosament en el llibre mateix, cada tema està escrit en dos tipus de lletres, la més petita on es recullen els coneixements del Grau Elemental, i la més gran on es recullen els «coneixements que constitueixen el Grau Mitjà». En el llibre s'hi inclouen els exercicis que un alumne/a havia de saber resoldre al llarg de la seva escolaritat obligatòria, que m'imagino que en aquells moments acabava cap als 12 anys.

Si comparem aquest llibre amb un conjunt de llibres que un alumne/a ha de comprar al llarg de la seva escolaritat, posem pel cas entre tercer i sisè de primària, arribarem a un seguit de conclusions:

La quantitat de pàgines en pes, coneixements i paper no té res a veure, i els beneficis editorials observarem que actualment són substancialment superiors.

La presentació a nivell d'il·lustracions, tipografia, etc. ha millorat enormement.

Molts dels coneixements presentats en aquell moment han quedat caducs, en tan sols mig segle...

En cap moment es feia saber als alumnes quins eren els objectius que es pretenien i molts dels continguts estaven presentats per aprendre de manera mecànica... la funció del llibre era la de resumir unes idees clau, que es consideraven bàsiques, i en cap moment el llibre podia substituir les explicacions i el rol didàctic del mestre o de la mestra.

Deixeu-me però, que valori dues coses d'aquests llibres, la primera: la capacitat de recollir les idees clau, bàsiques... Algunes de les quals ja m'agradaria que avui, tots els alumnes haguessin assumit en acabar l'ESO.

La segona, en tractar-se d'un sol llibre, facilitava una visió global del saber, que avui considero que bona falta ens fa. A tots i totes. Alumnat i professorat.

Hem fragmentat tant el saber, que fins i tot, algunes vegades els hem convertit en incomprensibles. Hem atomitzat, tant, els aprenentatges que en algunes ocasions, difícilment podran esdevenir útils.

A vegades ens queixem que els nostres alumnes no tenen capacitat de fer anàlisi global del que passa, que no poden interpretar un fet o una notícia del diari, un comentari de text o una pel·lícula... Parlem de la societat del «zàpping», referint-nos que els joves, els costa molt centrar-se i aprofundir. Però no volem dir que en part, no és conseqüència que els hi haguem ensenyat una mica de quasi tot, sense haver aprofundit en quasi res? No serà que mai els hi hem ensenyat a fer una reflexió global i pluridisciplinària de la realitat? No us sembla que, en etapes generalistes i obligatòries, no és bona la superespecialitat? Em refereixo al professorat que ho sap tot, però d'una parcel·la tant petita de coneixements, que esdevé poc útil en el món escolar.

Algunes vegades no heu vist, per exemple, com algun filòsof s'ha espantat en demanar-li de fer classes de català a l'ESO, al·legant que aquesta no era la seva especialitat? O un químic a ensenyar matemàtiques?

Heu provat mai de demanar a un professor de matemàtiques que contesti un examen d'Història de primer d'ESO, o que un professor de llengua, solucioni un problema senzill de matemàtiques de sisè de primària? Algunes sorpreses ens emportaríem...

Globalitzar, treballar a l'escola des d'una visió molt més pluridisciplinària, esdevé imprescindible si volem que els nostres alumnes esdevinguin persones complertes.

Ser culte, a la meua manera d'entendre les coses, no vol dir saber molt d'una sola parcel·la de coneixement, sinó que sobretot «ser capaç de donar raó de com un és i del que fa, i poder explicar com és el món on viu i allò que considera que s'hauria de millorar, tot implicant-s'hi».

I és evident que per fer-ho ens cal conèixer història i literatura, art, la filosofia i la religió. Ens cal saber com és el nostre entorn natural, saber aplicar els nombres en la resolució de problemes, calcular. Conèixer les lleis bàsiques de la física i les reaccions químiques. Conèixer i interpretar la realitat econòmica... **Però sobretot saber aplicar aquests coneixements per interpretar i conèixer-nos millor a nosaltres mateixos i el món que ens envolta.**

Pere Vilaseca
Equip de Gestió

Mirar a la vegada pe Parlem amb

Catedràtic de Matemàtiques a la Universitat Politècnica de Catalunya. Ha estat coordinador de les PAU de Catalunya i Director General d'Universitats de Catalunya.

Distinció Vicens Vives a la Qualitat Universitària concedida per la Generalitat de Catalunya. Compagina la recerca matemàtica amb recerques d'interès educatiu i la geometria en l'obra de Gaudí. La necessitat de comunicar resultats i compartir idees l'ha portat a escriure nombrosos articles i publicacions d'investigació matemàtica i d'interès educatiu, amb la finalitat de divulgar les matemàtiques com quelcom atractiu i humà. Realitza habitualment conferències animant a viure les matemàtiques amb innovació en un context internacional. Col·labora i pertany a diverses entitats que d'alguna manera impulsen i divulguen la matemàtica com, per exemple, Rosa Sensat, el Museu de la Ciència, ara CosmoCaixa, xarxes de professors de matemàtiques o l'ICMI.

» *L'única solució és anar barrejant i fent que un mateix tema, un mateix problema, tingui interès i es pugui mirar, a la vegada, des de diferents disciplines.* ◀

» *A través de plantejaments més oberts podem donar una visió global. Tenir la visió global que no és una suma de detalls o càpsules aïllades.* ◀

Què et diu la paraula interdisciplinar?

És un dels grans reptes de l'ensenyament que, en front de la divisió especialitzada que el professorat té en les diverses disciplines, demana fer una presentació formativa on intervinguin a la vegada totes les disciplines d'interès escolar. És col·laboració, presentar a la vegada, fer veure les diferents mirades... per exemple fer matemàtiques en anglès pot contribuir de manera decisiva a millorar el nivell d'anglès fent matemàtiques.

A partir de quin moment i fins quan té sentit el treball interdisciplinar?

Respectant que, evidentment, cada disciplina ha d'aportar allò que li és pro-

pi i característic, a totes les etapes, a partir del moment en què un sap el mínim necessari d'una disciplina, ja es pot presentar i fomentar, per exemple, els projectes de recerca, on l'alumne es veu obligat a usar tots els recursos que els posem a l'abast. Sempre ha d'estar present aquesta visió per facilitar la síntesi de tot allò que s'aprèn.

Són excloents o complementaris els conceptes disciplinar, interdisciplinar i global, quan pensem en maneres d'organitzar els continguts escolars?

Són complementaris. Hi ha d'haver un desenvolupament disciplinar, però en el moment que s'ha de fer veure com s'usa, com s'aplica a la vida, com

és present a la societat, etc.; té sentit que, aleshores, hi hagi col·laboracions i es facin plantejaments interdisciplinars, projectes i recerques. S'ha de poder fer síntesi i atenció a la realitat.

De quantes maneres podem treballar per aprofundir en les diferents disciplines?

Val la pena remarcar que, aquesta relació de col·laboració entre les diferents disciplines, és el que a nivell de centres, seria bo que es fomentés. És a dir, la col·laboració i coordinació, dels diferents equips que intervenen en els centres, per escollir, de manera autònoma, aquells punts de treball interdisciplinar que consideren millors. Hi

Per copsar la globalitat

Claudi Alsina

ha tantes coses a aprendre i a explicar que, és evident, que amb un increment d'hores i hores no s'hi arribarà. L'única solució és anar barrejant i fent que un mateix tema, un mateix problema, tingui interès i es pugui mirar, a la vegada, des de diferents disciplines. Davant la diversitat creixent de temes interessants l'única possibilitat és mirar de treballar de manera interdisciplinària.

Selecciónem?

A la vida no cal fer-ho tot, sinó fer que allò que és important i paradigmàtic ens serveixi de gran centre d'interès. L'exemple americà de treball per centres d'interès com a mètode per desenvolupar el currículum és un cas molt interessant. No hi ha un plantejament curricular per lliçons, una darrere l'altra, sinó una selecció prèvia de grans centres d'interès de manera que s'apregui el que cal fer per donar-hi resposta, esperant que, a partir d'aquest treball, després tothom sabrà aplicar el que ha après en d'altres contextos. Em consta, pel que he llegit sobre el plantejament de la vostra institució, que ja aneu per aquí i, per tant, en la bona línia.

Els problemes que ens cal resoldre a la vida, de quina disciplina són?

De totes les que tinguin interès. A la vida interessa tot però interessin, especialment, aquelles que tinguin una incidència en la majoria de ciutadans. N'hi ha de categories diverses.

S'ha de ponderar i seleccionar quines són més importants per aprendre a anar per la vida. Les matemàtiques i la llengua serien dos casos dels quals ningú no en dubta. Però, per exemple, en idiomes, no tots els idiomes possibles tenen avui dia el mateix interès. És innegable que, a nivell mundial i global, el domini de l'anglès supera, en molt, el domini d'altres idiomes estrangers.

Ha de ser un objectiu preparar per la vida quotidiana?

Hi ha una part de la vida quotidiana que és absolutament trivial. En educació hem d'aspirar a anar molt més enllà i mirar les que requereixen més raonament, més pensament, més crítica, més reflexió... de vegades es confon: matemàtiques i vida quotidiana amb poder pagar, tornar canvi i rebre'n; tenir una actitud crítica sobre la proporcionalitat en les eleccions polítiques, sobre els impostos que es paguen o poder discutir condicions d'hipoteca amb un banc... és un altre nivell. Entenc que s'ha de preparar a la gent pel futur, per la tecnologia que es trobaran, a estar oberts davant dels canvis. Educar per crear ments obertes a l'adaptació, amb capacitat per anar-se adaptant a les situacions canviants que no són les d'avui.

Què hi guanyem amb el treball interdisciplinari? Què s'aprèn?

Oferir visions globals. Cada vegada més, a mesura que les especialitats van

augmentant i fent-se més petites, correm el perill que la gent acabi adoptant visions miops, limitades del que és el món. A través de plantejaments més oberts podem donar una visió global. Tenir la visió global que no és una suma de detalls o càpsules aïllades. S'ha demostrat, per investigació educativa, que la gent aprèn millor si aprèn en context. Millor fer un plantejament partint de la realitat i desenvolupar-lo, que un plantejament abstracte per després aterrar.

Un consell, suggeriment, una pregunta... per adreçar al nostre col·lectiu.

Us animaria a recordar l'esperit d'un gran mestre de matemàtiques que va treballar als escolapis de Balmes que es deia Alfons Sarrià. Un entusiasta absolut de la innovació per fer una matemàtica diferent. L'última etapa la va passar a la universitat. Va ser un referent en la manera de veure el món de l'ensenyament en general, i de la matemàtica, en concret. Teniu un plantejament pedagògic molt actual i ara el que cal és animar a desenvolupar en el dia a dia els principis generals. Una pregunta: no creieu que dediquem poques hores a la matemàtica a la ESO?

Pel que fa a les matemàtiques, a Catalunya tenim un problema. Un problema més. Calen més matemàtiques!

Gràcies Claudi!

No barregem la gimnàsia amb la ma

♪ + ▲ = *hello món!*

DIA ESCOLAR DE LES MATEMÀTIQUES 2006

Fuentsanta Fernández
M. Rosa Gil
Anna Cristina Suñer
Escola Pia Mataró

Aquesta experiència la duem a terme cada curs i, voldríem animar-vos a que hi participéssiu conjuntament amb nosaltres. Esperem que ven aviat us poseu en contacte amb nosaltres!

L'origen

A l'Escola Pia de Mataró, el dia 12 de Maig de 2006, vàrem celebrar el dia de les Matemàtiques. Vam estudiar algunes figures geomètriques que apareixen en diferents quadres de l'època del Renaixement. Prèviament es va fer una identificació des de la vessant artística (estil, autor, època, història...) i posteriorment es va fer la construcció i el càlcul de les àrees laterals de les figures. La finalitat era treballar la geometria veient la relació entre l'art i les matemàtiques.

Des de l'any 2000, Any Mundial de les Matemàtiques, cada curs la Federació Española de Profesores de Matemáticas (FEPM) celebra el 12 de maig, l'aniversari del naixement del professor Pedro Puig Adam, el Dia Escolar de les Matemàtiques.

Cada any s'escull un tema que vincula les Matemàtiques amb altres ciències.

L'any 2006 el tema escollit va ser «Mirar l'art amb ulls matemàtics»

Dintre d'aquest tema es van proposar diferents activitats agrupades en quatre apartats:

- Perspectiva matemàtica
- Objectes matemàtics a l'art
- Proporció
- Interpretació matemàtica

A l'Escola Pia de Mataró, el professorat de matemàtiques de 2n d'ESO amb la col·laboració del Departament de Visual i Plàstica, vàrem decidir treballar el segon apartat: «Objectes matemàtics a l'art» on s'estudien algunes figures geomètriques representades a l'art.

Ucello (pintor italià del segle XV). El quadre representa una batalla entre les tropes florentines i les tropes de Siena. La batalla va durar 8 hores però no ni va haver cap mort. El curiós barret que es pot veure al quadre el feien servir molts florentins en aquella època. Aquest barret es diu «mazzochio» i és un objecte matemàtic. Aquest objecte (mazzochio) apareix a molts altres quadres ja que la representació d'objectes matemàtics es va convertir en una espècie de gènere a la pintura de Renaixement. Possiblement degut a la dificultat de dibuixar-lo en perspectiva.

2. El gran dodecaedre estrellat.

Apareix en un mosaic de Paolo Ucello al terra de la catedral de San Marcos a Venècia.

El nom d'aquesta figura es deu a Kepler ja que és un dodecaedre format per dotze pentàgons regulars, les cares dels quals són la base de dotze piràmides pentagonals que li confereixen un aspecte estrellat.

3. El poliedre de Alberto Durero.

Apareix al famós gravat de Alberto Durero «Malenconia II» de l'any 1514.

Rep el nom de poliedre de Durero o poliedre de la malenconia.

Seqüència d'activitats realitzades

Fase inicial:

Dins de l'apartat «Objectes matemàtics a l'art» vàrem escollir les següents figures:

1. El mazzochio recte de Paolo Ucello.

Apareix al quadre la «Batalla de San Romano» (Florència) pintat per Paolo

Els alumnes varen treballar des del Departament de Visual i Plàstica la part artística dels quadres i es van fixar especialment en les tres figures mencionades.

gnèsia ... però, per què no?

Fase desenvolupament:

El dia 12 de Maig es va dividir la classe en grups de 4, 2 i 1 alumnes. Se'ls hi van lliurar les figures dibuixades en cartolines de colors per tal de que poguessin retallar i enganxar per formar una figura.

Els grups de 4 alumnes varen construir el mazzochio, els grups de 2 varen construir el dodecaedre estrellat i els individuals el políedre de la malenconia. (Es va calcular una hora de treball per alumne).

Mentre realitzaven aquest treball, se'ls anava mostrant per grups diverses imatges de l'època renaixentista on apareixien les figures, així com també se'ls va fer veure la importància que tenien les figures geomètriques en l'època.

Malgrat algunes petites dificultats de construcció en el mazzochio els alumnes van mostrar molt d'interès. La pretensió era que a través de la construcció de les figures, els alumnes poguessin experimentar i, per tant, entendre molt millor la complexitat de la geometria.

Finalment es va concloure amb el càlcul de les àrees laterals de totes les figures.

Fase síntesi:

A la setmana següent es va realitzar una exposició amb totes les figures construïdes en les diferents classes, alternant les fotos dels quadres estudiats i les fotos dels propis alumnes realitzant les figures.

Va ser una forma bonica de plasmar el seu treball i no va ser fins aleshores que no en van prendre plena consciència i satisfacció.

L'exposició a més va ser una bona forma de motivar els alumnes de primer de secundària, que veient el treball realitzat ja tenien ganes de ser ells els protagonistes!

Valoració

L'avaluació del treball va ser a partir de l'interès en el treball, la realització completa de la figura i el càlcul de l'àrea lateral de la figura elaborada. Es va programar una hora de la classe de matemàtiques però en realitat en vam dedicar més. Una propera vegada rectificariem el temps de realització.

Els grups que van construir el mazzochio van tenir una mica més de feina, ja que s'havien de posar d'acord a l'hora d'unir les seves peces.

Els alumnes van tenir l'ocasió de veure com un desenvolupament pla prenien una forma tridimensional complexa.

Per motivar els alumnes, se'ls va mostrar prèviament les figures construïdes pel professorat.

En general en fem una valoració molt positiva ja que els nois i noies van prendre molt d'interès.

Per ells va ser una forma molt diferent de treballar les matemàtiques i d'adonar-se'n de que aquestes no són «un món apart» si no que tenen una gran importància en diversos camps, especialment en l'art.

Agraïm especialment la col·laboració de la Núria Alberch, en Lluís Ballarín i la Nerea Briongos.

SING AND DANCE

Eduard Blasco

Mireia Vilaseca

Escola Pia Balmes

Darrera d'aquestes paraules s'amaga un projecte que s'ha dut a terme a l'Escola Pia Balmes.

Sing & Dance és una unitat didàctica interdisciplinària d'educació física, d'anglès i de música treballada amb alumnes de cicle superior amb una durada de 4 setmanes.

Els objectius comuns que ens varem marcar els 3 equips d'especialistes eren:

- Treballar una unitat de manera interdisciplinària.
  - Potenciar la recerca d'informació.
  - Treballar en grup.
  - Potenciar la presa de decisions entre els membres del grup.
  - Donar a conèixer a l'alumne un sistema de treball diferent a l'habitual.
- Cada equip tenia els seus objectius específics de cada matèria, consensuats amb els altres especialistes.

La temporització sorprèn als alumnes, pel fet que els tres mestres anem al mateix ritme d'ensenyament i, a més, coneguem el que es treballa a les altres assignatures.

Gran part de l'èxit d'aquest sistema de treball és escollir un tema que motivi als alumnes. El fet d'escollir un tipus de música, triar un grup representatiu d'aquesta música, traduir una cançó anglesa, practicar coreografies diferents i finalment escollir-ne una i presentar-la davant companys i famílies, els motiva.

Un altre moment important és la finalització de la unitat, i que els alumnes vegin els resultats en un breu espai de temps i comprovin i s'autoavaluin dels aprenentatges realitzats.

Durant les 4 setmanes que dura la unitat, els alumnes han d'arribar a consens, tant en les traduccions, com en els passos de ball i els grups a escollir. Els mestres donem recursos perquè arribin a les solucions

dels conflictes que sorgeixen, i proporcionem els conceptes que creuen necessaris.

És un treball molt enriquidor, tant pels alumnes com pels mestres, pel fet de poder-nos demostrar a nosaltres mateixos que és més senzill del que preveiem (no pas fàcil), el fet de treballar tres matèries alhora.

ELS MESTRES OBRIM LA PORTA

Sílvia Soteres

Escola Pia d'Igualada

Aprenentatge Basat en Problemes

No fa gaires dies buscant uns fulls, vaig trobar un dossier que tenia guardat com a membre del grup de Metodologies i Avaluació de l'ICE-UAB, del que fa uns anys en formo part i que m'agradaria compartir amb vosaltres.

Porta per títol: Innovació docent = Innovació Metodològica? Comença dient: «La innovació en el procés d'ensenyament/aprenentatge passa per dues vessants: una és la modificació del «què ensenyar» deguda als nous paradigmes i l'altre és la modificació del «com ensenyar» capaç de formar els estudiants en les competències imprescindibles per enfrontar-se amb èxit a la societat actual i futura.»

—...No, no són paraules... del nostre Document d'Estil però ho podrien ser, no creieu?— Segueixo... «En tots els països s'estan cercant «nous» mètodes i estratègies d'aprenentatge que permetin superar aquesta dificultat ...»

Algunes metodologies com el mètode de recerca, el Mètode del Cas, les diferents metodologies del treball Cooperatiu, l'ABP, tenen en comú 4 conceptes fonamentals:

- Posen més èmfasi en el procés d'aprenentatge que en el d'ensenyament (allò que és realment important en educació és el que s'aprèn, no el que s'ensenyava).
- Un aprenentatge constructivista: és a dir, aprendre construint autònomament sobre els fonaments d'allò que se sap.
- Funció del professor/a com a mediador i tutor dels aprenentatges: el professor no actua principalment com a comunicador de continguts.
- L'alumne com actor principal del procés d'ensenyament/aprenentatge: no com un ésser passiu, contenidor o pissarra buida, sinó com actor principal i responsable del seu propi aprenentatge.

El motiu de tota aquesta «introducció» és animar-vos a experimentar en algun tema, la metodologia de l'ABP (Aprenentatge Basat en Problemes...) que s'identifica plenament amb el nostre Document d'Estil i sinó... continuem llegint... El professor Josep-Eladi Baños del Departament de Farmacologia,

Terapèutica i de Toxicologia ens diu, en un article publicat l'octubre del 2001 en una revista de la UAB: «L'ABP es basa, tal com hem dit en el fet que l'estudiant és el centre de l'aprenentatge i el professor l'ajuda i facilita aquest procés. El principi més important de l'ABP radica en el fet que és el mateix alumne qui descobreix les seves necessitats d'aprenentatge en ser enfrontat a un problema o situació determinada. En conseqüència, ha de corregir-los mitjançant la consulta de tots els recursos disponibles.

El problema plantejat permet que l'estudiant identifiqui el que desconeix. A través del grup aprèn a buscar les dades que necessita (*recerca*), treballa en grup de forma cooperativa (*coopera*), exposa les seves opinions (*s'expressa, comunica*), les compara amb les dels seus companys (*crític, s'autoregula*) i finalment elabora quelcom: dossier, presentació de power point, pàgina web, «conferència...» que presentarà davant els seus companys».

Podríem dir que, per l'alumne, l'ABP es resumeix amb 3 preguntes:

- Què sé del tema?
- Què no sé i per tant necessito saber?
- Què he après?

L'ABP és una forma d'ensenyar i aprendre. *És una manera d'obrir la porta!*

Personalment defenso que mai hem de sentir-nos encasellats per una metodologia. Les metodologies les hem d'utilitzar segons els objectius que nosaltres volem aconseguir, tenint en compte totes les variables que intervenen en el moment d'entrar a l'aula.

L'experiència

Us comento una experiència que vol aproximar-se a una ABP en l'assignatura de Socials a 1r. d'ESO, que aquest curs serà interdisciplinari donat que ens hem posat d'acord la professora d'anglès, Cristina Ruiz i jo perquè la presentació del «programa del temps» la puguin fer en anglès.

La situació comença explicant que TV Igualada ens ha ofert la possibilitat de fer un espai del temps adreçat als alumnes de primària, i per tant a més de la informació donada, cal donar-li un caire acadèmic explicant la majoria dels conceptes que anem dient al llarg del programa, que com a màxim pot durar 5'.

A partir d'aquí fem grups heterogenis, apunten en un full els possibles conceptes que necessiten saber per fer l'espai del temps, fan una pluja d'idees entre tot el grup. Un secretari/a les apunta i tot seguit, veiem uns 3 programes de TV3 de l'espai del temps perquè vagin anotant aquells conceptes que ells no han dit i que el presentador està utilitzant. Un cop el llistat està complet, es divideixen tots els conceptes entre el grup i fan una recerca de les paraules que els hi ha tocat. Quan les tenen les exposen al grup i en parlen

per tenir-les totes ben apreses, i al mateix temps serveix per aclarir dubtes. Un cop tenim el «vocabulari/terminologia» que hem d'utilitzar, cal preparar el material que farem servir: mapes, símbols... hi ha un dia d'assaig al pati... i tot seguit, ve la filmació per la meua part de «L'espai del Temps de cada grup». Tot seguit, un cop filmats tots els grups, fem el visionat, l'avaluació i coavaluació de tot el treball realitzat. En el cas que algun grup s'animi a fer l'espai del temps en anglès, la Cristina serà amb nosaltres.

Bé, si algú està interessat/da a tenir la programació més detallada del tema, estic a la vostra disposició i puc compartir-la amb qui ho desitgi, segur que entre tots podem millorar-la!

La valoració feta pels alumnes no cal que us digui que és força positiva i el nivell de motivació alt i, a més, el treball de la diversitat queda totalment inclòs.

MILLOR SUMAR QUE DIVIDIR

Agnès Boixader
Escola Pia de Granollers

M'han dit que del que es tracta és d'escriure alguna cosa que engresqui a companys i companyes de l'Escola Pia a considerar el treball interdisciplinari com una bona pràctica, que té el valor afegit de ser coherent amb l'estil metodològic propi de la nostra institució. Ho intentaré.

En realitat el que m'engresca és aprendre al costat de l'alumnat i per això penso que la millor forma d'aprendre-hi tots, alumnat i professorat, és treballar per *Projectes* o per *Projectes de treball global*, dues metodologies un xic diferents entre elles i

que s'adapten prou bé a les finalitats i objectius curriculars del Batxillerat.

Els dos són mètodes globalitzats, que d'una manera explícita permeten organitzar els continguts d'aprenentatge a partir de situacions, temes o accions que no estan subjugats a unes disciplines concretes.

En canvi el treball interdisciplinari està subjecte a determinats «corpus organitzats de saber», a determinades disciplines. Però a diferència del treball lligat només a una disciplina permet, per exemple, encarar un mateix concepte, un mateix tema, un mateixa situació des de l'òptica de diferents disciplines, de manera que l'objecte d'estudi es pot veure des de perspectives d'anàlisi i mètodes de treball diferents.

Posaré dos exemples que es basen en experiències fetes.

Començaré pel més senzill. De manera interdisciplinària es pot preparar una sortida, unificant esforços i recursos al voltant d'un espai a visitar i que sigui d'utilitat des de disciplines diferents. Em direu que això ja es fa. Sí però del que es tracta és que la interdisciplinarietat hi sigui des del moment de preparació de la sortida, no de que ens hi surti per conveniències del guió. No és el mateix anar a les Mines de carbó de

Fígols i aprofitar, ja que fem un viatge llarguet, per visitar la central tèrmica, que preparar la sortida des de Tecnologia, des de Ciències de la Terra, des d'Economia i des d'Història i pensar què podem veure i per què

ens aturem a les mines i no al pànata, o per què entrem a la mina i no visitem les vivendes, etc. Preparar-la pensant que té un caràcter interdisciplinari vol dir compartir objectius, compartir procediments, posar en contacte camps de saber distints, etc. i pot suposar fins i tot punts de vista contradictoris que l'alumnat haurà de saber encarar amb esperit crític.

Sortides de caire interdisciplinari ens han portat des de visitar el Passeig de Gràcia i el Raval de Barcelona fins a fer la ruta dels càtars, treballant des de la Història, la Literatura, la Religió, la Llengua, la Geografia i la Geologia o a Grècia seguint el *Tirant lo Blanc*.

Però també es pot treballar a l'aula. Si en un grup de Batxillerat es vol treballar, per exemple, el concepte de *conflicte*, puc fer-ho des de la Història, des de l'Economia, des de la Filosofia, des de la Sociologia, des de la Psicologia, des de la Biologia, des de la Religió, des de la Física etc. I en un món com el nostre saber fer una «bona anatomia del conflicte» és

ben necessari. D'aquesta manera hi hem treballat, *conflicte*, *poder vs participació*, temes de memòria (història oral), etc.

L'únic pas que cal fer és trobar-se tot el professorat implicat en un grup classe determinat i pensar en clau de: a) conceptes o temes organitzadors clau en cadascuna de les disciplines que s'hi treballaran, deixant-se orientar pel marc curricular de totes les matèries implicades, b) possibles necessitats, interès i motivació de l'alumnat c) objectius i finalitats a assolir, d) temporalització dels moments de trobada per donar els cops de timó necessaris, així com per anar acotant els continguts, moments formes i criteris d'avaluació, formes de presentació de les feines, etc.

Molt important: obliga a tot el professorat que vol treballar-hi a sumar esforços, obliga a implicar-s'hi, a fer una feina de coordinació, de negociació i de col·laboració constant. L'alumnat viu i capta que no estem

compartimentats, dividits per la nostra matèria de referència sinó units per facilitar-los un millor aprenentatge, de manera que acabem convertint la nostra manera de treballar en un bon referent.

Recorregut al voltant de l'Escola Pia de Sant Antoni i la Guerra Civil

Fotografia: Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya.

Situada entre Ciutat Vella i l'Eixample, l'Escola Pia de Sant Antoni, vivia l'anar i venir incessant de les classes humils i treballadores. Fou testimoni del ritme intens que marcava l'atrafegada vida comercial del veí Mercat de Sant Antoni durant el dia; i del brugit canalla de bars, cabarets, prostíbuls i espectacles de tota mena, com ara el Circ Olímpia, que durant la nit convertien la zona en una de les més desertes i, alhora, perilloses de la ciutat.

Els moviments obrers i l'anarquisme constituïen l'esperit rebel i inconformista del barri. El Raval es convertí, immediatament després de l'aixecament militar del juliol del 1939, en un bastió anarquista. L'Escola Pia de Sant Antoni es convertí en quarter de la CNT, ocupat per la seva situació estratègica que permetia controlar l'important centre d'avituallament de queviures que constituïa el Mercat de Sant Antoni.

A l'altra banda del Raval, ocupant l'espai on hi havia els jardins del Palau Moja de la Rambla, hi havia els magatzems SEPU (Sociedad Espanyola del Precio Único) que es van convertir en centre de reclutament del nou exèrcit popular. Aquest nou cos militar havia de posar ordre al gran desgavell que hi havia al front, amb nombroses columnes formades per militants i voluntaris dels diferents partits i sindicats, que actuaven de manera descoordinada i ineficax.

Alguns edificis religiosos del barri patiren les ires dels incontrolats, fou el cas, entre d'altres, de l'Església de Betlem (Rambla - Carrer del Carme), que quedà completament calcinada per les flames. Per altra banda, molts altres edificis del barri, sense importar la seva titularitat,

serien víctimes dels atacs indiscriminats que l'aviació feixista efectuaria des del cel.

Amb atacs cada tres hores, el sistema d'alarma quedava totalment fora de control. Els barcelonins ja no sabien si els xiulets de les sirenes indicaven el començament o el final del perill. Els equips de salvament i d'extinció d'incendis estaven totalment desbordats. Indubtablement, l'objectiu de l'acció, terroritzar la població civil, s'havia assolit amb èxit.

Per protegir la població civil d'aquests sagnants atacs, es van construir nombrosos refugis a tots els barris de la ciutat. Arran del primer bombardeig aeri que tingué lloc el 16 de març del 1937, els barcelonins i barcelonines es van mobilitzar massivament per fer realitat una xarxa de prop de 1400 refugis que van salvar, sense cap dubte, desenes de milers de vides humanes.

L'Escola de Sant Antoni es troba en la confluència del que, aleshores, eren els districtes 1er, 2on i 5è. En el districte 1er, que corresponia al Raval, hi ha documentats 64 refugis (insuficients per a protegir la densa població del barri); en el districte 2on, Poble Sec - Paral·lel (antiga Avinguda Francesc Layret), n'hi havia 105; i al districte 5è, Eixample esquerre, 33. Pels voltants immediats de l'escola, en trobaríem una desena llarga; entre els quals, el del mateix Mercat de Sant Antoni (refugi 1375).

Resum de l'escrit elaborat per Jordi Vilar, Escola Pia Sarrià. Per saber-ne més contacteu amb: jordi.vilar@escolapia.cat

EXPLORADORS DE LLIBRES

El curs passat (2.006-2.007) varem iniciar a les nostres escoles entre els alumnes de primària una experiència realment interessant: «ELS EXPLORADORS DE LLIBRES».

Eren grups de nois que s'apuntaven voluntàriament a llegir uns determinats llibres, per cada curs, que després puntuaven segons els havien agradat. Hi varen participar uns 400 nois/es. La tria els va ser difícil (La informació més completa, per a no repetir-nos, la trobareu als números 78-79 i 80 de Papers). Les escoles que hi van participar van ser les de Moià, Sabadell i Terrassa. En una petita festa, a final de curs, es va lliurar un bonic diploma a tots els participants.

Els llibres, amb molt poca diferència en quant a puntuació, que van merèixer el reconeixement dels joves lectors van ser: «El cocodril imitamones» de D. Bedford & E. Bolam (Ekaré) pels de 1r de primària, «L'Àfrica d'en Zigomar» de P. Coirentin (Corimbo) pels de 2n de pri-

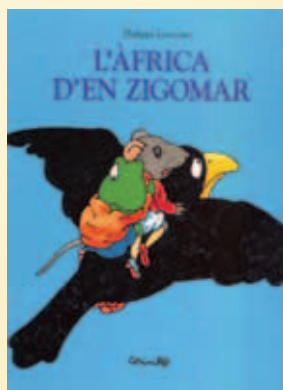
mària. A cycle mitjà, no hi va haver unanimitat, uns van triar «L'home del sac» de JM. Jové (La Galera) i d'altres «Les tres plomes» dels Germans Grimm (Zendrera Zariquei). A cycle superior, l'adaptació de J. Poole & A. Barret, «Anna Frank», va ser el més triat.

El balanç que fem de l'experiència és molt positiu per dos motius principals: la voluntarietat dels participants i la satisfacció que ens van manifestar després de la lectura dels títols proposats. Això ens demostra que encara hi ha molt a fer en la tasca de la promoció del gust per la lectura.

Ja estem acabant d'endegar el pla de lectures d'aquest curs. Aquesta vegada la tria de lectures serà per cursos i no per cicles.

Ens consta que alguna escola ha ampliat l'experiència amb els nois i noies del 1r cycle d'ESO.

Esperem que, enguany, d'altres escoles s'animin a participar en aquesta activitat. La campanya començaria, passades les festes de Nadal.

Grup d'Animació de la Lectura

Feliu Carreras, María Piedra, Montserrat Plans, Conxita Tarruell i Sadurní Tudela

També enguany volem insistir en una nova experiència «Les maletes viatgeres». També ja tenim feta la selecció. Publicarem tota la informació a Papers i el Grup d'Animació de la Lectura del Secretariat, està a la vostra disposició.

FES Fundació Educació Solidària

Carta als mestres de l'escola

En Afabadiate Ehemba i en Flacre Ehemba acaben d'arribar a l'escola. Van néixer al 1993 i al 1995 respectivament, a Madagascar i el pare fa 9 anys que treballa a la nostra vila. Ara fa tres mesos que van arribar amb la mare per reagrupació familiar. En Flacre el posarem a 6è de Primària, malgrat li tocava 1r d'ESO. I en Afabadaite, que hauria de fer 3r d'ESO, el posarem a 2n d'ESO.

Parlen bambarà i una mica francès, no entenen el català ni el castellà. La mare aprèn castellà a la Creu Roja (nou problema, doncs nosaltres farem català, però això ara no toca). El petit ha anat a una escola corànica, escriu en àrab i el nivell de coneixements és molt elemental.

Quan ens comuniquen l'arribada d'aquests nens, protesto per la manca de recursos. No tenim aula d'acollida, per no haver-hi prou alumnes estrangers escolaritzats des del setembre de 2005, ni tampoc intèrprets, mentre que l'ensenyament públic sí que els té. El gran passa a ser l'alumne 97 d'aquell curs, amb una ràtio de més de 90. Del Pacte Nacional per l'Educació, res de res.

Però en Afabadiate i en Flacre no en tenen cap culpa. Hem d'atendre'ls el millor possible, potser aquestes són les nostres grans missions a l'escola. Dissenyarem un horari compatible, i mirarem de fer accions de llengua amb els dos alhora, per optimitzar les hores. Aquest és un veritable cas d'acollida: llengua diferent, religió diferent, etc.

Necessitem ajuda: del voluntariat, dels alumnes de batxillerat i de 6è per ajudar-los en el tema de la parla, peça bàsica per la integració, i també necessitem la vostra. És en aquests moments quan ens surt el veritable esperit solidari vers els més necessitats. Compto amb vosaltres i amb la vostra disponibilitat.

Gràcies

Reflexió!

«La no violència és la lluita més activa i real contra la maldat»

M.K.Gandhi

Un pas, una esperança

Títol del Projecte: Un pas, una esperança

Escola: Escola Pia de Terrassa

Etapa: Totes

Àrees relacionades: Totes

Objectiu:

Treballar amb tota la comunitat educativa, uns mateixos valors expressats a partir d'un lema escollit per l'equip de delegats i delgades de l'escola. Enguany, el lema escollit ha estat: **Un pas, una esperança**. Sota el denominador comú d'una actitud de respecte vers la natura, els valors sobre els que volem incidir són: l'ús que fem de l'aigua, la nostra relació amb l'entorn, el nostre consum d'energia i la nostra alimentació.

Al llarg de tot el curs, a cada etapa es planifiquen accions adequades a les diverses edats.

Seqüència d'activitats realitzades

Fase inicial:

- A finals del curs 2006-2007 va haver-hi dues reunions amb tots els delegats de l'escola per fer la tria dels valors a treballar i del lema que els engloba.
- Presentació del nou lema a l'Equip Directiu de Centre.
- Presentació del lema als claustres de professors (general i d'etapa).
- Presentació del lema al Consell Pastoral de Centre.

Fase desenvolupament:

- Al principi de curs, per etapes es fa el llançament de la campanya. Aquest any ho vam fer a través d'un muntatge powerpoint, que prèviament havíem passat a tot el claustre de professors, i a tots els pares i mares de l'escola a les reunions de principi de curs.
- Durant el curs hi ha previstes activitats a diversos nivells: tutoria, nivell, cicle, etapa, general per anar treballant els eixos de la campanya. Lògicament aquestes activitats estan pensades per a les característiques de cadascuna de les etapes. Com a gran novetat d'aquest any per a l'Etapa d'Infantil i Primària dos ex-alumnes han elaborat uns curts amb dibuixos animats amb el logo propi de l'Escola Pia de Catalunya com a protagonista. A través d'aquests curts, el mateix logo, anomenat Tip, sensibilitza als nens i nenes per tenir una bona actitud vers el medi ambient.
- Algunes accions que volem destacar i que solen ser molt reeixides són: St Josep de Calassanç i el llançament de la campanya d'Educació Solidària, el DENIP i la cloenda de l'Acció Tutorial.

Fase síntesi:

A final de curs, es revisen amb els diferents equips (Pastoral, UNESCO, Consell Pastoral de Centre i Equip Directiu) les diferents activitats que s'han portat a terme durant el curs. D'aquesta manera rebem informació de les diferents etapes i àmbits, que ens ajuda a perfilar, millorar, afegir, i/o modificar de cara a d'altres ocasions.

Quan acabem el curs estarem satisfets si hem aconseguit:

- Conscienciar i sensibilitzar als nostres alumnes que hem de caminar i treballar plegats per fer entre tots un món més sostenible.
- Portar a terme petites accions (reciclatge selectiu, fotocòpies a doble cara, ús del material escolar...) que en ajudin a treballar amb coherència i consonància amb el lema d'enguany : Un pas, una esperança.

Bio bibliografia de Calassanç

Des del dia mateix de la mort de Josep Calassanç a Roma el 25 d'agost de 1648, els escolapis que el tractaven, volgueren disposar d'una biografia d'aquell home que els havia engatjat en la tasca educadora de l'Escola Pia. El P. Buonaventura Catalucci a corre-cuita esborronà cinc fulls amb un resum que serví per a l'homilia que pronuncià el frare carmelita Jacinto de San Vincenzo en el funeral. És la primera biografia i es conserva manuscrita a l'Arxiu General de l'Escola Pia a Roma.

El 1675 s'imprimí a Madrid una biografia escrita per l'escolapi sard Efisio de Soto Real, no crítica sinó fantasiosa, la qual ha influït massa en la iconografia de Calassanç.

La primera biografia que es considerà oficial va ser la del P. Alessio Armini *Compendio della vita del Ven. Servo di Gesù Cristo P. Giuseppe della Madre di Dio* (Roma 1732); abans, 1693, n'havia sortit un compendi. El P. Armini per la composició d'aquest biografia demanà als escolapis que havien vingut a Catalunya que l'informessin sobre els llocs calassancis.

S'encarregà al P. Vincenzo Talenti una biografia amb motiu de la beatificació de Calassanç. En començà a publicar un compendi (Roma 1735) i el 1753 sortí l'obra completa: *Vita del Beato Giuseppe Calassanzio della Madre di Dio*. En castellà

se'n feren 7 edicions del compendi a Catalunya des de 1806.

Poc després el P. José Jericó escriví una vida que veié la llum a Barcelona el 1751. Se'n feren diverses edicions i un resum serví com a llibre de lectura a les escoles. Per a la canonització es tornà a preparar una biografia que s'encarregà al P. Urbano Tosetti que també sortí primer en compendi i després en un volum gran: *Vita di san Giuseppe Calassanzio della Madre di Dio* (Venècia 1771).

Aquestes obres bàsiques serviren perquè molts escolapis publicassin breus biografies destinades a públics concrets en italià, castellà, francès, llatí, hongarès, polonès. Petites obres teatrals o poesies o glosses. En català tenim els goigs.

Cap a mig segle XIX el P. Atanasio Canata publicà *L'educatore cattolico secondo lo spirito di San Giuseppe Calassanzio* (Savona 1848). El P. Josep Jofre el traduí al castellà: *El educador católico* (València 1886). Aquesta obra trencà la tradició biogràfica d'un sant, per la d'un educador: Va tenir molta influència, per la seva difusió durant un segle.

Un sacerdot francès, Mons. Joseph Timon-David, publicà *Vie de saint Joseph Calassanz fondateur des Ecoles Pies* (Marsella 1884), obra que es traduí al castellà i gaudí de molta acceptació i difusió. El P. Calassanz Bau amb motiu del tercer centenari de la mort de Calassanç publicà *Biografia crítica de San José de Calassanz* (Madrid 1949); el mateix autor rectificà

algun punt en la *Revisión de la vida de San José de Calassanz* (Salamanca 1967).

Durant el segle XX s'han inclòs curtes biografies del sant en la majoria de diccionaris enciclopèdics, en històries generals, en santorals, en missals. S'ha publicat material per a treballar a l'escola com el d'Antoni Ballús o de Kilo Martínez.

S'ha investigat en fonts pròpies i externes, la qual cosa ha comportat una gran aportació nova sobre la vida de Calassanç. Calia una visió de conjunt novament i a això ha respost el treball del P. Severino Giner. *San José de Calassanz, Maestro y Fundador. Nueva biografía crítica* (Madrid 1992).

A Catalunya tenim poca cosa. En la primera meitat del segle XX un grup d'escolapis oferiren diverses biografies curtes del fundador inspirades en obres similars italianes: PP. Josep Teixidor, Joan Comellas, Joan Profitós, Joaquim Tous.

Més endavant tenim altres publicacions: Ramon M. Castelltort *José de Calassanz. Biografía dramática en verso* (Madrid 1949), Claudi Vilà *Calassanz, el santo de los niños* (Salamanca 1967), Josep Solà i Carol *Història d'un gran amic dels nois* (Barcelona 1971), Rafael Oller *Un capdavanter de casa nostra* (Barcelona 1978), quatre mestres de Caldes, Andreu Trilla. Darrerament disposem d'escrits de Calassanç en *Documents fundacionals de l'Escola Pia* (Vic, Eumo editorial, 1998), però ens queda molta feina a fer.

Joan Florensa

COLÒNIES JORDI TURULL

Nova web de Colònies Jordi Turull

A Colònies Jordi Turull hem renovat la nostra web. El nou estil és més fidel al tarannà que ens caracteritza.

Des de la pàgina principal es pot accedir a cada un dels quatre àmbits de la nostra institució: escoles, estiu, grups i famílies i voluntariat.

Us ho expliquem:

Qui som: una entitat de l'Escola Pia de Catalunya, nascuda l'any 1964, i dedi-

cada a l'educació en temps de lleure.

Què fem: colònies d'estiu, serveis per escoles, famílies i grups i voluntariat i formació de monitors.

Per què ho fem: tenim com a horitzó fonamental treballar per ajudar a créixer ciutadans/nes responsables, compromesos a millorar l'entorn i a fer-lo més democràtic, participatiu, sostenible i cooperatiu, tot fomentant la igualtat en drets, deures i oportunitats. Des d'aquesta pàgina podreu accedir a la informació de les 2 cases que tenim

en propietat: l'Alberg Jordi Turull (Pineta) i la casa de Claverol. Es poden llogar tant per grups i famílies com per institucions educatives.

Finalment, també hi trobareu notícies destacades que s'aniran renovant puntualment, i un espai perquè les persones que vulguin treballar amb nosaltres puguin deixar el seu currículum.

Doncs ja ho sabeu, si voleu gaudir de la nova web de colònies, tan sols heu de clicar a:

www.coloniesjorditurull.org us esperem!!

Interdisciplinarietat: aprenentatge de la realitat

Del «qui molt abraça, poc estreny» al rigor de cada matèria

El nostre Estil Metodològic i diferents objectius de la LOE promouen aprenentatges lligats amb la realitat que viu i veu l'alumnat. I la realitat sempre és complexa, sobretot a partir d'un cert nivell d'aprofundiment. Així que allò que tenim davant, per exemple, no és un tema de química, de biologia o de matemàtiques; o no són aspectes de geografia, d'economia o d'història: o no és una qüestió de català, de castellà o d'anglès. És, més aviat, un conjunt de reaccions amb fonaments químics i models biològics que demanen recursos matemàtics; o un conflicte d'actualitat que depèn de la geografia i la història dels països implicats i dels seus recursos energètics; o és una temàtica relativa a llengües en contacte.

En canvi, les matèries -tal com majoritàriament les tenim establertes a l'escola- semblen compartiments estancs. Fixem-nos sinó, com quan intentem relacionar coses, si no tenim una bona metodologia i una adient presentació didàctica, ben aviat ens surt l'alumne 'espavilat' que pregunta si allò ho ha de saber a biologia o a educació física o si la fórmula pertany a les matemàtiques o la física. I, és clar, tampoc es tracta de potenciar allò de 'l'embolica que fa fort' o de promoure aprenentatges 'difusos'.

Però hauríem de ser una mica autocrítics i no atribuir-ho tot a la ineptitud, indiferència o immaduresa de l'alumnat. El plantejament depèn molt de nosaltres. ¿Sabem dialogar entre les diferents ciències (científiques i humanes)? O sigui, ¿som capaços d'escoltar -aquesta és la condició bàsica del diàleg- què diu l'altre i des d'on explica els continguts?. Perquè, si ja ens costa escoltar i parlar de continguts, objectius, metodologies i avaluació amb el paral·lel que fa el mateix que nosaltres a classe del costat, o amb del que fa un altre grup de flexibles, o amb qui compartim taller o projecte, ¿no és més difícil encara l'abordatge de temes interdisciplinars que impliquen 'altres' matèries?

No tots tenim la mateixa capacitat per a compartir elements pedagògics amb altres companys (aptitud que no es requeria a l'escola d'ahir). Caldria valorar, també, la voluntat i l'interès de molts docents d'estar al dia i de conèixer aspectes rellevants de diferents àrees de coneixement. Aquest no és un tema banal: són pocs els mestres -diuen- que llegeixen llibres o articles, o van a xerrades, cursos, seminaris, museus, exposicions, ... de temàtiques que no són 'la seva' (i alguns, ja ni a aquestes, o 'sí i només sí' els valen pels estadis famosos). I encara un tercer aspecte no menys rellevant: el temps real i sistemàtic que tenim a l'escola per posar en comú i debatre; un advertiment important als directius, que massa vegades fan bonics discursos allunyats de la realitat que no són fàcils de portar a la pràctica.

Amb tot, crec que si escollim bé els temes i les metodologies de treball tenim en la interdisciplinarietat un element de sinèrgia molt potent: podem arribar a les matèries a través de la realitat i podem contribuir a una estructuració 'contemporània' (o sigui, amb connexions complexes) de la ment de l'alumnat. Això és a la base del treball per projectes, però encara va més enllà, ja que apunta a la significativitat profunda dels continguts aprenentatge. Quant n'hem d'aprendre tots plegats de les mestres (i algun mestre que hi ha) d'infantil!

Hem de trobar temes i abordaments claus que ens apropin a la realitat, interrelacionin les àrees i ens enriqueixin com a docents. Fem un banc d'experiències exitoses i de gran capacitat d'aprenentatge (a partir de la coordinació de l'Equip de Gestió?). La nova matèria de batxillerat de formació científica per a tots pot ser una nova ocasió de compartir plantejaments i resultats.

Zum-zum

NOVA IMATGE DE SANT JOSEP DE CALASSANÇ

En motiu dels 450 anys del naixement de Josep Calassanç, l'Escola Pia de Catalunya ha encarregat a l'escultor barceloní Lau Feliu aquesta imatge, que el dia 16 d'octubre va ser inaugurada i col·locada a la Parròquia de Tremp on el sant en va ser rector. Actualment és el patró dels capellans del bisbat de la Seu.

SETMANA DE LA CIÈNCIA

Dins de la setmana de la ciència, el dia 14 de novembre, els professors de l'Escola Pia de Nostra Senyora, Marta Segura i Josep M.Valls, han participat en l'acte de lliurament del 12è concurs de webs de ciència. Van amenitzar la sessió amb un conjunt d'experiències espectaculars que integraven la física i la química. En aquest acte han assistit nens i nenes de 7 a 17 anys de diverses escoles, pares i professors. L'acte de lliurament ha estat presidit pel senyor Joaquim Nuñez, Subdirector General d'Innovació del departament d'educació i el Senyor Jordi Mas, Director adjunt de la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació.

40 ANYS DE L'ARXIU

Aquest nadal l'APEPC celebra els seus 40 anys d'existència, gràcies a l'empenta del P. Josep Liñan i els novicis, que al 1967 van començar a treballar per a posar en marxa el nostre Arxiu Provincial. FELICITATS!